

Michael Spence on yksi vuoden 2001 taloustieteen Nobel-palkinnon voittajista. Hänen kuuluisimmat artikkelinsa koskivat informaation merkitystä, esimerkiksi koulutuksen käyttöä kyvykkyyden osoittamiseen. Teoksessaan *The New Convergence* Spence pyrkii valaisemaan laajemmin informaation kulun nopeutumisen ja maiden yhä vahvistuvien keskinäisten riippuvuuksien vaikutusta maailman taloudelliselle kehitykselle. Erityisesti teos asettaa vastakkain nopeasti kasvavat kehittyvät maat ja huomattavasti hitaamman kasvun aikaa elävät teollisuusmaat.

Puolet teoksesta vie kansainvälisen talouden kehityksen esittely ja talouskasvun siementen pohdinta. Inhimillinen pääoma, hyvä hallinto, hyvin määritellyt omistusoikeudet sekä muut instituutiot, investoinnit ja infrastruktuuri ovat tärkeä osa kasvuprosessia, jonka osat vahvistavat toinen toisiaan, vaikka selviä syyseuraussuhteita onkin joskus vaikea hahmottaa.

Sen sijaan pelkät luonnonvarat eivät riitä kasvun liikkeelle saamiseen, kuten Afrikan maiden esimerkit osoittavat. Taistelu luonnonvarojen hallinnasta saattaa päinvastoin johtaa usein konflikteihin ja hallinnon korruptoitumiseen, joskin on myös toisenlaisia ja kannustavia esimerkkejä, kuten Botswana. Luonnonvaroista saatavat tulot on myös osattava käyttää oikein, jotta maa siirtyisi pysyväälle kasvururalle.

Michael Spence:

The Next Convergence

– The Future of Economic Growth in a Multispeed World

New York: Farrar, Straus and Giroux, 2011. 320 s.

Mari Kangasniemi
Vanhempi tutkija
Palkansaajien tutkimuslaitos
mari.kangasniemi@labour.fi

Kasvuprosessin luonnollisena osana tuotantorakenne muuttuu siten, että aluksi kasvavat sellaiset toimialat, jotka perustuvat halpaan työvoimaan, ja työn tuottavuus on alhainen verrattuna kehittyneisiin maihin. Myöhemmin kuitenkin tapahtuu siirtyminen korkeampaa työn tuottavuutta edellyttävään tuotantoon ja palvelualoille kotimaisen kysynnän kasvaessa.

Ei ole mielekästä eikä tarpeellista ylläpitää kilpailuetua alhaisen tuottavuuden toimialoilla loputtomasti. Näihin rakenteellisiin siirtymävaiheisiin voi kuitenkin liittyä eturistiriitoja ja poliittista vastustusta – ei vähiten siksi, että työpaikkoja ja yrityksiä tuhoutuu joillakin aloilla. Sama ilmiö on toki havaittavissa myös kehittyneissä maissa. Spencen mukaan rakennemuutosten aikana onkin tärkeää varmistaa, ettei kukaan joudu kärsimään liikaa talouden avautumisesta.

Tavaroiden ja informaation eli ennen kaikkea teknologian kulun nopeutuminen on hyödyttänyt suuresti kehittyviä maita ja on Spencen mukaan ollut oleellista kasvuprosessin liikkeelle potkaisu- misessa ja ylläpitämisessä. Kehittyvistä maista ovat nousseet esiin erityisesti Kiina ja Intia, jonka Spence laskee viime aikoina toteutuneella kasvuvauhdillaan saavuttavan Kiinan nykyisen kehitysta-

son noin 14 vuoden päästä. Näidenkään maiden tilanne ei ole täysin ongelmaton: tyypillisen rakennemuutoksen lisäksi Kiinan ongelma on esimerkiksi korkea säästämisaste ja Intian haasteena on infrastruktuurin rakentaminen.

Kehittyneiden maiden osalta tilanne ei ole ollenkaan yhtä selkeä. Spence toteaa rehellisesti, että kukaan ei pysty täydellä varmuudella sanomaan, onko globalisaatio kokonaisuudessaan nopeuttanut vai hidastanut kehittyneiden maiden talouskasvua viime vuosina, koska vaihtoehtoista historiaa ei ole olemassa. Harva taloustieteilijä kuitenkaan epäilee globalisaation olleen varsinaisesti haitallista, eikä yksikään kehittynyt maa ole kokenut pitkää negatiivisen kasvun jaksoa toisen maailmansodan jälkeen. Yksilöiden tai pienempien ihmisryhmien tasolla häviäjää saattaa hyvinkin olla.

Kirja sisältää paljon mielenkiintoista tietoa. Kirjoitustyylillä on hyvin selkeä eikä ainakaan yliarvioi lukijaa. Viimeisissä tulevaisuuden suuntaviivoja hahmottelevissa luvuissa se kuitenkin muuttuu paljon epämääräisemmäksi: Spence hahmottelee kansainvälisen yhteistyön muotoja ja kasvustrategioita, mutta hän ei tarjoa niinkään vastauksia vaan lähinnä tuo esille erityisiä haasteita. Kertonee-

ko tämä siitä ikävästä tosiasiaista, että on aina paljon helpompaa arvioida menneisyyttä hyvinkin terävästi kuin kertoa edes jonkunlaisella tarkkuudella, mitä tulevaisuudessa pitäisi tehdä?

Spencen mukaan keskeistä kestäväälle kasvu-uralle pääsemiseksi on kansainvälinen yhteistyö ja erilaisten päämäärien oikea tasapainottaminen. Erityisesti on tuettava syvällisempiä kasvua tukevia rakennemuutoksia. Ne usein unohdetaan lyhyen aikavälin budjettiongelmiä selvittäessä. Ohjeistukset ovat kuitenkin suhteellisen varovasti muotoiltuja. Euroopan tämänhetkisten ongelmien kannalta kirja ei tarjoa juurikaan uutta. Eurooppaa käsitellään kirjassa yleensäkin hyvin niukasti Yhdysvaltoihin ja kehittyviin maihin verrattuna.

Ehkä jotain informaation kulun nopeutumisesta kertoo myös se, että suuri osa kirjan sisällöstä kuulostaa vähintäänkin epämääräisesti tutulta. Globalisaatiokeskustelu alkoi jo vuosia sitten. Kiinan ja Intian kasvava mahti ovat samaten tuttua kauraa. Spence on asiapitoinen ja kantansa hyvin perusteleva kirjoittaja, kuten akateemiselle tutkijalle sopiikin, mutta terävän analyttisen yleiskatsauksen lisäksi olisi toivonut tämän kaliiberin ekonomistilta myös ripauksen enemmän räväköitä ideoita. ■